

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (του Δημήτρη Α. Δημητριάδη)

Παρακάμπτοντας το πρόβλημα ορισμού του πολιτισμού, μια και η πολυσύνθετη σημασία του όρου κάνει τα όριά του μεταβλητά και ακαθόριστα, στεκόμαστε στη σταθερή διαπίστωση πως ο πολιτισμός αποτελεί την πιο ουσιώδη μορφή των κοινωνικών

συνειδησεων.

Διευρύνοντας τον όρο, θεωρούμε ότι στον πολιτισμό περιλαμβάνουμε όχι μόνο την τέχνη, τη γνώση, το στοχασμό, αλλά την ίδια τη ζωή και την παράδοση σε όλες τις μορφές και τους τρόπους της. Ο πολιτισμός είναι θέμα λειτουργικό, αφού είναι πάντοτε τοποθετημένος στον κεντρικό άξονα της εθνικής, κοινωνικής και πολιτικής ζωής των ανθρώπων.

Στην εποχή μας της ηλεκτρονικής επανάστασης, των ανακατατάξεων και των κρίσεων των ιδεολογιών, το αστικό εποικοδόμημα δεν μπορεί να δώσει απάντηση στα αιτήματα των καιρών. Με την εισβολή της ομοιομορφίας, της μαζοποίησης, της περιχαράκωσης και της ευτέλειας μιας βιομηχανοποιημένης υποκουλτούρας, ζούμε τα προβλήματα του σημερινού αδιέξοδου. Σπέρνεται παντού η εξασθένιση της μνήμης, η εμπορευματοποίηση της ανάπτυξης, η αναζήτηση της πολλαπλής σκοπιμότητας.

Μέσα στα πλαίσια της συγκεκριμένης αυτής συγκυρίας, το πολιτιστικό οικοδόμημα πρέπει να σταματήσει να στηρίζεται στον αυτοσχεδιασμό, στον εξωραϊσμό της ζωής και στην απλή διαχείριση της πολιτιστικής παραγωγής. Στη διαμόρφωση για τη

σύγκρουση του ανθρώπου με τις δυνάμεις που τον δυναστεύουν και τα είδωλά τους, απαραίτητες προϋποθέσεις είναι η τέχνη, η αισθητική, η αναπτυξιακή διαδικασία και οι συναινετικοί ιστοί της κοινωνικής μορφής.

Με την ενσωμάτωση της πολιτιστικής προσπάθειας στο γενικότερο πλαίσιο ανάπτυξης, η δράση βρίσκεται στα πλαίσια των δραστηριοτήτων των αντιπροσωπευτικών θεσμών, της αυτοδιοίκησης και της συνεταιριστικής αναγκαιότητας, διατηρώντας παράλληλα την αυτονομία της, τους δικούς της πάντοτε φορείς και τους στόχους, που σηκώνουν κατά κύριο λόγο το βάρος της πολιτιστικής αναγέννησης.

Για το συντονισμό της «επιθετικής» και πρωτοβουλιακής συμμετοχής, οφείλουμε να απεγκλωβίσουμε το σύνολο των εκδηλώσεων από τα αφηρημένα μοντέλα των μονοπωλιακών ή ολιγοπωλιακών καναλιών της επικοινωνίας. Επιβάλλεται να σπάσει το πλαστικό της μετάγγισης αίματος από το Κέντρο στην Περιφέρεια, να ξεπεραστεί το ψευτοδίλημμα επώνυμοι πνευματικοί δημιουργοί ή ερασιτέχνες και ν' αποκεντρωθεί ο γραφειοκρατικός θεσμός των σφραγίδων και της κηδεμονίας.

Συνολικά μπορούμε να πούμε ότι πρέπει να στραφεί ο προσανατολισμός των πολιτιστικών φορέων προς τα ρεύματα της αναζήτησης νέων θεσμών, που θα δώσουν αντικρίσματα στις πολυποίκιλες αναζητήσεις, εμπλουτίζοντας το πολιτιστικό οικοδόμημα με νέες ιδέες και πρακτικές.

Η πολιτιστική «απελευθερωτική» προσπάθεια πρέπει να διαπερνά τις βασικές δραστηριότητες του σύγχρονου ανθρώπου. Η ανάπτυξη της ελεύθερης δημιουργικής προσωπικότητας δεν είναι αύξηση του κενού, αλλά αύξηση του ωφέλιμου χρόνου, που είναι υποκειμενικά κι αντικειμενικά αναγκαίος για την παραγωγή εξανθρωπισμένων ατόμων.

Παίρνοντας υπόψη ότι η σημερινή πολιτική και κοινωνική κρίση εξουδετερώνουν τις υλικοτεχνικές βάσεις και τους χώρους αναφοράς – συνάντησης, που εξασφαλίζουν τη συνοχή της

πολιτιστικής δράσης, συνειδητοποιούμε τις τεράστιες ελλείψεις και ξεχωριστές ανάγκες.

Το στήσιμο διεπιχειρησιακών πνευματικών κέντρων, αθλητικών εγκαταστάσεων, εκδόσεων βιβλίων, περιοδικών, θεατρικών παραστάσεων, χορευτικών εκδηλώσεων, οι διαλέξεις, οι εκθέσεις και η οργάνωση μιας γενικής πολιτιστική εκπαίδευσης, η συνεργασία με άλλους μαζικούς φορείς κ.λ.π., μπορούν να γίνουν άξονες άμεσης πολιτιστικής πρακτικής.

Ο πολιτισμός δεν είναι υπόθεση κάποιας ελίτ, ούτε μπορεί να είναι ετερόφωτος, κατευθυνόμενος και χειραγωγούμενος. Είναι η ζωντανή συνιστώσα των ηθικών αγωνιών, εντάσεων, προβληματισμών, εκρήξεων κι οραμάτων, ζήτημα κυρίαρχο στις σημερινές δύσκολες συνθήκες και υπόθεση μιας άλλης στρατηγικής, που στοχεύει σε μία κοινωνία απαλλαγμένη απ' τη χειραφέτηση, τη βία και τον καταναγκασμό. Στα αδιέξοδα του σύγχρονου κόσμου, είναι ανοιχτό παράθυρο για να μπει η αλήθεια, η ομορφιά της ζωής και το δικαίωμα.

Δημήτρης Α. Δημητριάδης

Πηγή/φωτογραφία: 24grammata.com